

REPUBLIKA HRVATSKA

PUČKI PRAVOBRANITELJ

Broj: P.P.R. – 17-06-529/16-13-2

Zagreb, 05. rujna 2016.

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA

Gospodin Predrag Šustar, ministar

Donje Svetice 38

10000 Zagreb

Predmet: Javno savjetovanje o Pravilniku o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju, očitovanje – dostavlja se

Poštovani gospodine Šustar,

pozivom objavljenim na web stranicama Ministarstva i portalu e-Savjetovanja pozvali ste javnost da se uključi u javnu raspravu o Nacrtu prijedloga Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju (dalje: Nacrt Pravilnika). U skladu s ovlastima koje proizlaze iz članka 18. stavak 2. Zakona o pučkom pravobranitelju („Narodne novine“, broj 76/12) te kao središnje tijelo nadležno za suzbijanje diskriminacije (članak 12. stavak 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije, „Narodne novine“, broj 85/08 i 112/12, u daljem tekstu: ZSD) dostavljamo svoje mišljenje na navedeni prijedlog.

Zakon o socijalnoj skrbi (NN 157/13, 152/14, 99/15 i 52/16, dalje: ZOSS) u članku 4. definira pojam obitelji navodeći kako je to zajednica koju čine bračni ili izvanbračni drugovi, djeca i drugi srodnici koji zajedno žive, privređuju, ostvaruju prihod na drugi način te ga troše zajedno. Članom obitelji smatra se i dijete koje ne živi u obitelji, a nalazi se na školovanju, do završetka redovitog školovanja, a najkasnije do navršene 29. godine života.

Suprotno navedenome, člankom 6. stavcima 2. i 3. Nacrta Pravilnika pravo na dodjelu stipendije D-1 i E kategorije veže se uz visinu prosječnog mjesečnog prihoda po članu zajedničkog kućanstva.

Kako bi se prevenirale moguće manipulacije članak 7. stavak 1. Nacrta Pravilnika dodatno uređuje obveze studenata koji imaju prijavljeno prebivalište bez članova kućanstva, propisujući kako su prijavi za dodjelu državne stipendije dužni priložiti OIB i presliku osobne iskaznice obaju roditelja čiji se prihodi, bez obzira na prebivalište, uzimaju u izračun prihoda po članu kućanstva. Takvom se odredbom zanemaruju prihodi svih drugih srodnika koji zajednički žive, privređuju ili na drugi način ostvaruju prihod koji zajednički troše kao obitelj.

Vrednujući isključivo prihode roditelja, Nacrt Pravilnika tako pogoduje bogatijim studentima čija je obitelj u mogućnosti kupiti ili unajmiti stan u mjestu studija. S druge strane, siromašnijim studentima koji žive u obiteljskom domu sa drugim članovima obitelji, prihod po članu kućanstva se izračunava temeljem ostvarenih prihoda svih osoba s kojima žive, privređuju i zajednički troše. Kako bi se to izbjeglo i osigurala primjena ujednačenih kriterija za sve sudionike natječaja za dodjelu državnih stipendija, imovinski je cenzus potrebno vezati uz obiteljske prihode/dohodak te, neovisno o prebivalištu studenta, uvažavati ZOSS postavljenu definiciju obitelji.

Nadalje, Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju u članku 80. stavku 3. propisuje kako akademska godina počinje 01. listopada tekuće godine i završava 30. rujna iduće godine. Kako za čitavo to vrijeme traju i studentske obveze, nejasno je zašto se člankom 13. Nacrta Pravilnika jamči isplata stipendije u samo 9 mjesečnih rata.

Nejasno je i kako se došlo do navedenih 9 rata i iznosa od 1200,00 kn. Nije prepoznatljiv niti kriterij temeljem kojeg će nadležni ministar, temeljem ovlasti koja proizlazi iz stavka 2. članka 13., odrediti visinu stipendije.

Iznos državne stipendije potrebno je odrediti unaprijed, prije raspisivanja natječaja. Primjerice, njena se visina može odrediti u određenom postotku od prosječne neto plaće RH u vremenskom periodu koji neposredno prethodi raspisivanju natječaja. Neprihvatljivo je i da se razdoblje za koje će se stipendija isplaćivati propisuje u natječaju. Dinamika isplate stipendije treba Pravilnikom biti unaprijed propisana i pratiti čitavu akademsku godinu.

Iz odredbe članka 14. stavka 2. nije razvidno pod kojim uvjetima Ministar tijekom kalendarske godine može raspisati više od jednog javnog natječaja za dodjelu državne stipendije. Obzirom da je riječ o jedinstvenoj, državnoj stipendiji i uz uvažavanje potrebe njene isplate tijekom određene akademske godine, mišljenja smo kako se tijekom akademske godine može raspisati samo jedan natječaj za njenu dodjelu.

Propisano je da ministar raspisuje javni natječaj za dodjelu državnih stipendija najkasnije do 15. listopada tekuće godine za akademsku godinu. Takvo definiranje smatramo pozitivnim u kontekstu osiguravanja dostupnosti stipendije u vremenu u kojem je studentima najpotrebnija. Unatoč propisanom vremenu raspisivanja natječaja, prijedlogom Pravilnika nisu definirani rokovi prijave studenata na natječaj. Stoga predlažemo da se nacrtom prijedloga Pravilnika pobliže definira rok podnošenja prijave na natječaj (primjerice: 30 dana od dana raspisivanja natječaja).

Člankom 1. Nacrta Pravilnika je propisano da se njime propisuju uvjeti i način ostvarivanja prava redovitih studenata na državnu stipendiju. Uvažavajući navedeni opseg predmetnog Pravilnika, odredbu stavka 5. članka 14. potrebno je brisati, a broj sjednica Povjerenstva za provedbu javnog natječaja za dodjelu državnih stipendija potrebno je propisati njegovim Poslovníkom. Međutim, Pravilnikom je potrebno propisati do kada se Povjerenstvo mora konstituirati kao i postupak imenovanja njegovih članova.

U članku 15. pogrešna je numeracija stavaka. U stavku označenom rednim brojem (4) (koji je zapravo stavak 3.) stoji kako se prijava za P kategoriju stipendije podnosi na obrascu koji se

preuzima na stranicama Ministarstva. U navedenom kontekstu je nejasno kako odnosno sa kojih se stranica preuzima elektronički obrazac za E i D-1 kategoriju stipendije. Dodatno, a obzirom na nedovoljnu kvalitetu internetskih veza u pojedinim dijelovima RH kao i činjenicu da je riječ i o stipendijama za studente slabijeg socio-ekonomskog statusa koji možda ne raspolažu dostatnom informatičkom podrškom, podnošenje prijave bi trebalo omogućiti i klasičnim, pisanim putem.

Člankom 16. nacrta prijedloga Pravilnika propisana je objava rang-liste za svaku od kategorija državnih stipendija nakon usvajanja državnog proračuna u kojem su osigurana sredstva za dodjelu stipendija, bez navođenja roka objave rang-liste. Smatramo da je navedeni članak potrebno izmijeniti na način da se propiše rok od 8 dana nakon usvajanja državnog proračuna u kojem će MZOS objaviti rang-liste studenata koji su ostvarili pravo na dodjelu stipendije. Pravovremena objava rang-liste osobito je važna iz razloga što od dana objave liste počinju teći rokovi žalbenog postupka, nakon čijeg okončanja ministar donosi Odluku o dodjeli državnih stipendija.

Kako se dodjeljivanje stipendija ne bi vezalo isključivo uz donošenje godišnjeg proračuna (što se teoretski može prolongirati i do ožujka tekuće akademske godine), predlažemo da MZOS razmotri mogućnost planiranja sredstava za državne stipendije u državnom proračunu na dvogodišnjoj ili trogodišnjoj razini. Na taj način bi se osigurao kontinuitet isplate stipendija na početku akademske godine neovisno o fiskalnoj godini.

Kako su materijalne prilike odnosno visina obiteljskih prihoda promjenjiva kategorija, u članku 19. stavak 3. potrebno je precizno navesti da se povrat sredstava odnosi samo na period kada su ti obiteljski prihodi stipendista nadvisili Pravilnikom propisani imovinski cenzus (60 odnosno 65% proračunske osnovice). Uz napomenu kako je nejasno o čemu se radi u stavku 5., ista se primjedba odnosi se i na ostale stavke navedenog članka kojima se predviđa povrat uplaćenih sredstava.

U Nacrtu Pravilnika nismo uočili odredbe koje bi studentima čije se okolnosti nisu promijenile zajamčile kontinuitet u primanju državne stipendije bez ponovnog sudjelovanja u natječaju. Stoga predlažemo dodati odredbu kojom bi se, u slučaju nepromijenjenih okolnosti i zadovoljavanja svih propisanih uvjeta, studentima osigurala mogućnost nastavka korištenja državne stipendije.

Slijedom navedenog, a u svrhu ostvarenja ciljeva socijalne dimenzije visokog obrazovanja definiranih Strategijom znanosti, obrazovanja i tehnologije RH, molimo Vas da u nacrt prijedloga Pravilnika uvrstite navedene prijedloge kako bi se svim studentima omogućilo završavanje studija neovisno o njihovom socijalnom i ekonomskom statusu.

S poštovanjem,

PUČKA PRAVOBRANITELJICA

Lora Vidović